

Schoolkosten, een financieel beleid

WELZIJNSZORG VZW
HUIDEVETTERSSTRAAT 165
1000 BRUSSEL
02 502 55 75

WWW.WELZIJNSZORG.BE
INFO@WELZIJNSZORG.BE

De school en haar rekeningen.

Werken met de school aan kansen

voor kinderen uit sociaal zwakkere gezinnen.

NATIONAAL SECRETARIAAT Huidevettersstraat 165
1000 Brussel
T 02 502 55 75
F 02 502 58 09
E info@welzijnszorg.be

ANTWERPEN Pastorijsstraat 37
2060 Antwerpen
T 03 217 24 90
F 03 217 24 99
E antwerpen@bdwzz.be

BRUSSEL Huidevettersstraat 165
1000 Brussel
T 02 213 04 73
F 02 502 81 01
E bdwzz.brussel@broederlijkdelen.be

LIMBURG Tulpinstraat 75
3500 Hasselt
T 011 24 90 20
F 011 23 16 54
E hasselt@bdwzz.be

OOST-VLAANDEREN Sint Salvatorstraat 30
9000 Gent
T 09 269 23 40
F 09 269 23 49
E gent@bdwzz.be

VLAAMS-BRABANT Varkensstraat 6
2800 Mechelen
T 015 29 84 58
F 015 29 84 80
E mechelen@bdwzz.be

WEST-VLAANDEREN Oostnieuwkerksesteenweg 51
8800 Roeselare
T 051 26 56 25
F 051 26 56 48
E roeselare@bdwzz.be

1. Een gebrek aan inkomen?

1.1. Je kan van start gaan met een budgetoefening. Wat geef ik uit? Wat besteden mensen in armoede?

2. Gratis onderwijs is een mythe

Scholen beschikken niet over de middelen om kosteloos onderwijs te organiseren. Uit berekeningen van het H.I.V.A. blijkt dat voor de realisatie van kosteloos leerplichtonderwijs 550 miljoen euro op de onderwijsbegroting zou moeten worden gevonden. Een massa geld maar wie weet, ooit,... tenslotte engageerde dit land zich tot het organiseren van kosteloos onderwijs. Schoolteams die de kostprijs van een schooljaar berekenen, verplichten zichzelf om stil te staan bij de boeken, activiteiten, materiaal e.d. die door ouders moeten worden aangekocht. Dit mag echter nooit raken aan de kwaliteit van het onderwijs.

De gevolgen van de zware kostprijs voor kansarme kinderen en hun ouders mogen niet onderschat worden. Deze gaan veel verder dan het rechtstreekse gevolg van niet kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld een uitstap. Bij de kinderen stellen we vast dat hun motivatie om naar school te gaan sterk afneemt. Ze worden bekeken, uitgelachen, er wordt over hen geroddeld als blijkt dat zij in een gezin leven met weinig financiële middelen.

Dit komt onder meer tot uiting in hun kledij, maar ook in de initiatieven die ouders nemen om de kosten van het schoolgaan te drukken. Ook de ouders lijden onder deze situaties. Zij proberen aan hun kinderen uit te leggen hoe het komt dat bepaalde rekeningen niet betaald kunnen worden, dat zij niet het dure materiaal kunnen krijgen dat andere kinderen van de klas wel hebben.

“Je moet het als ouder verschillende keren uitleggen aan je kinderen voor ze dat kunnen begrijpen, dan leggen ze zich bij de situatie neer. Ze horen ook thuis over andere aankopen dat het niet gemakkelijk gaat.”

Ouders worden opgezadeld met gevoelens van schuld en schaamte. Ze willen hun kinderen een goede schoolcarrière geven, maar vaak staan zij machteloos en voelen zij zich geïsoleerd.

“Ik voel me schuldig als ouder, “ik ben dan een slechte moeder.”

“Ik voel het precies aan of de juf anders naar mijn kind en mij kijkt, doordat we een achterstand met de betalingen hebben. Zo stond de juf er op om zelf het rapport van mijn dochter naar huis te brengen. Ik dacht onmiddellijk dat dat waarschijnlijk wel met de achterstand te maken zou hebben, want bij andere ouders doet ze dat niet. Ik heb gezegd dat ik er wel zelf zou achter gaan.”

3. Drempelervaringen bij kinderen

Kinderen uit gezinnen die in armoede leven ervaren verschillende drempels in het naar schoolgaan. Deze drempels maken dat deze kinderen minder graag en minder gemotiveerd schoollopen.

Eén van de drempels die oorzaak en gevolg zijn van de ongelijke startpositie is de financiële drempel.

Een greep uit de vele pijnpunten:

- De eerste schooldag met allemaal nieuw materiaal
- Geldophalingsmomenten
- Drink en –eetmomenten
- De speelplaats
- Geen of weinig vrienden
- Conflictsituaties
- Schoolzwemmen
- Talige momenten
- Schoolfeesten
- Feesten
- Materiaal meebrengen van thuis
- Huiswerk maken
- Verjaardagen
- Uitstappen
- Abonnementen op tijdschriften
- Leerinhouden
- Briefwisseling met de ouders
- Contactavonden voor de ouders
- De landing op school na een weekend, een vakantieperiode,...

Welke pijnpunten kunnen in verband gebracht worden met een gebrekkige financiële thuissituatie?

4. Een onderzoek: “Studiekosten in het basisonderwijs, wat het aan ouders kost om schoolgaande kinderen te hebben.” (Hiva, 2000)

4.1. Globaal

Onderzoekers berekenden vorig jaar dat de zuivere onderwijskosten, dus voeding en kledij buiten beschouwing gelaten, in het kleuteronderwijs zo’n 175 à 220 euro (7000fr-9000fr) per jaar bedragen en in het basisonderwijs zo’n 300 euro (ruim 12.000fr).

Vervoer van en naar de school neemt de grootste hap uit het gezinsbudget (34%) gevolgd door de extra – murs activiteiten (20%). Het gaat hier om activiteiten die geheel of gedeeltelijk overlappen met de normale lesuren zoals schooluitstappen, meerdaagse reizen en zwemmen. Op een niet onbelangrijke derde plaats komen de éénmalige buitenschoolse kosten. Deze kosten (klasfoto’s, cadeautjes voor verjaardagen/leerkracht, schoolfeest, tombola) hebben in niets met het schoolgaan van het kind te maken, zijn ook niet verplicht. De reden om deze toch mee te tellen in de studiekost is dat het duidelijk gaat om *meerkosten* die niet zouden bestaan moest het kind niet naar school gaan (dit in tegenstelling tot de leefkosten zoals eten en drinken, kleding,...). Niet-duurzaam schoolmateriaal neemt 16% van de globale studiekost in beslag, duurzaam schoolmateriaal 9% en tot slot studiegebonden kleding 5%.

4.2. Spreiding van de uitgaven over het schooljaar

Bij de aankopen van duurzame schoolartikelen en studiegebonden kleding ligt het zwaartepunt uitgesproken in het begin van het schooljaar.

Bij de niet-duurzame schoolartikelen is dit al veel minder uitgesproken: in september noteerde 71% van de ouders allerhande aankopen binnen deze rubriek, in het derde trimester nog 40%.

Bij de schooluitstappen ligt het zwaartepunt van de kosten voor de ouders ontegensprekelijk in het derde trimester. Eenmalige buitenschoolse kosten zijn gespreid over het gehele schooljaar.

4.3. Studiekost per leerjaar

Een kind in de laagste kleuterklas kost de ouders gemiddeld 176 euro (7.127 fr.) In het zesde leerjaar bedraagt deze kost gemiddeld 470 euro (18.963 fr) per leerling.

De overgang van het kleuteronderwijs naar het eerste leerjaar betekent een zware extra kost van 50% voor de ouders. De kosten van duurzame en niet-duurzame schoolartikelen, kleding en schooluitstappen verdubbelen.

4.4. Andere schooluitgaven

Het gaat in de eerste plaats om kosten die ze weliswaar op hun schoolrekeningen kunnen aantreffen maar die niet zozeer te maken hebben met het schoolgaan van het kind: het gaat om eten en drinken op school, gebruik van voor- en naschoolse opvang georganiseerd door de school en allerhande andere activiteiten die de school organiseert buiten de schooluren.

Het globale kostenplaatje van deze uitgaven per kind bedraagt gemiddeld 174 euro (7 023fr.). Uitgaven aan eten en drinken op school vormen met een aandeel van twee derde het hoofdaandeel daarin. Op de tweede plaats komen de kosten van buitenschoolse opvang op school.

4.5. Impact van gezins- en schoolkenmerken

Impact van gezinskenmerken

De gezinskenmerken die een significante impact hebben op de omvang van de globale studiekost voor ouders zijn: de afstand tussen de woning en de school, het aantal kinderen

binnen het gezin en het leerjaar waar het kind in zit.

De conclusies zijn de volgende: hoe verder men van school woont, hoe groter de studiekost; hoe groter het gezin, hoe kleiner de kost per kind en hoe hoger het leerjaar hoe hoger de kost.

De socio-economische achtergrond van het gezin speelt een ondergeschikte rol in de omvang van de globale studie-uitgaven.

Dit resultaat dat de socio-economische achtergrond van geen significant belang is bij de uitgaven aan meerdaagse reizen, bij bestedingen aan allerlei buitenschoolse activiteiten en verkopen die de school af en toe organiseert en bij de aanschaf van niet-duurzaam materiaal zou een indicatie kunnen zijn voor het feit dat financiële belemmeringen niet aan de grondslag liggen van al dan niet deelname aan deze activiteiten. Dit resultaat zou er ook kunnen op wijzen dat, omwille van sociale druk of eigen voorkeuren, de minder gegoede ouder kost wat kost aan deze activiteiten willen deelnemen, ook al moeten ze zich daar financieel zwaar voor inspannen.

Impact van schoolkenmerken

Slechts weinig van de onderzochte schoolkenmerken (grotere entiteit, eigen schoolbus ter beschikking, stadsschool,...) hebben een significante impact op de omvang van de globale studiekosten die worden doorgerekend aan de ouders.

De aangerekende studiekosten staan los van de financiële draagkracht van de ouders van het leerling-publiek of van ruimere socio-economische achtergrond.

Wel kunnen we vermoeden dat individuele regelingen van schooldirecties voor mensen met financiële problemen en speciale steunacties die scholen of hun ouderverenigingen op touw zetten, in belangrijke mate de samenstelling en de omvang van de globale studiekost bepalen.

5. Concrete tips

5.1. Schoolbeleid

- Bewaak met zorg wat financieel van ouders wordt gevraagd.
- Hou in het achterhoofd dat onderwijs voor sommige ouders heel duur is.
- Is er op school een vertrouwenspersoon om 'geldkwesties' te bespreken?
- Vermeld op elke brief i.v.m. geld wat ouders moeten doen als er problemen met de betaling opduiken.
- Sommige kinderen hebben slechts weinig mogelijkheden om zich te laten sponsoren of om vlaaien e.d. te verkopen. Leg niet de nadruk op individuele verkoopresultaten.
- Zoek mogelijkheden om als school kostenbesparend te werken en investeer de middelen die vrijkomen in de kosten waarvoor de ouders normaliter worden aangesproken (bv. didactische uitstap, materiaal,...).
- Licht de ouders in over de tussenkomsten die bv. de ziekenfondsen doen voor meerdaagse uitstappen.

5.2. Inning van de schoolrekening

- Bankoverschrijvingen zijn voor sommige ouders vreemd terrein. Voorzie de mogelijkheid om cash te betalen.
- Meerdere kleine rekeningen zijn makkelijker betaalbaar dan één grote rekening.
- Hou bij betalingen rekening met het tijdstip waarop uitkeringen en vervangingsinkomens worden gestort.

5.3. Samenstelling van de schoolrekening

- Klasfoto's kunnen ook in eigen beheer worden genomen.
- Zoek goedkope oplossingen voor schooluniform e.d. Voor sommige ouders zijn gespecialiseerde winkels onbetaalbaar.
- Een tweedehandsverkoop kan een oplossing betekenen.
- Ouders kopen liever iets tegen een heel lage prijs dan dat ze iets gratis krijgen.
- Refter en opvang is niet altijd overbodige 'luxe' voor arme gezinnen. Zij hebben het vaak ook druk (minder georganiseerd, raadplegen sociale diensten, op zoek naar koopjes, geen wagen...)
- Maak het mogelijk dat kinderen zelf ook drankjes meebrengen.

5.4. Probleemsituaties

- Dring kinderen nooit de rol van 'schuldeiser' t.o.v. de ouders op.
- Vermijd boze telefoons, rode nota's in schoolagenda's, opmerkingen over geldkwesties,...
- Kinderen zijn niet verantwoordelijk voor het 'doen' en laten' van hun ouders.
- Bekijk financiële problemen ook in het licht van de familiale situatie, niet enkel in de schoolcontext.
- Behandel financiële problemen met een zo groot mogelijke discretie.
- Raad mensen met een leefloon aan om voor speciale uitgaven hulp te vragen bij het OCMW. Neem samen met hen contact op met de sociaal assistent van de betrokkene.

6. Een financiële code: ook in onze school?

6.1. Het schoolteam zoekt steeds naar de –voor de ouders- financieel voordeligste manier om haar pedagogisch project te realiseren.

Uitgangspunt:

De schoolleiding engageert zich om voortdurend de kostprijs van activiteiten, materialen, boeken, ... te evalueren. De vraag die steeds moet worden gesteld is: 'Kan het niet goedkoper?' of 'Kan hetzelfde doel worden bereikt op een voordeligere manier?'

Concrete situatie:

"Mijn dochter had geen verkleedkleden bij. Ik heb vorig jaar voor haar een nieuw kostuumpje gekocht en het is toen op school verdwenen. Dit jaar kon het er echt niet af. Het resultaat was dat ze aan de kant stond bij het carnavalfeest."

Mogelijke knelpunten:

- Boeken / Zwem en turngerief / speciaal materiaal
 - Zwem- en turngerief en turnzakje met een teken van de school zijn duur.
 - In sommige scholen veranderen de badmutsen van kleur per zwemniveau. Vaak moet men 3 badmutsen per schoolcarrière kopen.
- Materiaallijst
 - Onduidelijkheid over wat precies gekocht moet worden, leidt tot miskopen. Bijvoorbeeld, wat zijn snelheidsmapjes of wat zijn ruitertjes?

Hoe doen wij het in onze school? Waar dienen we bij te sturen?

6.2. Als het schoolteam activiteiten tijdens de schooluren organiseert, stelt het schoolteam zich tot doel om alle kinderen/leerlingen te laten deelnemen. Voor deze activiteiten mag de financiële bijdrage nooit uitsluiting in de hand werken.

Uitgangspunt:

- Dure activiteiten worden beperkt en de school zoekt financiële middelen om de kostprijs van de activiteit voor de ouders te drukken.
- Voor activiteiten buiten de reguliere lestijden geldt hetzelfde. Wat niet voor alle leerlingen financieel haalbaar is, kan nooit voorbereid of verwerkt worden tijdens de lessen.
- De financiële bijdrage voor activiteiten die tijdens de reguliere lestijd vallen mag de deelname van geen enkele leerling in de weg staan. Het leerkrachtenteam mag er zich niet bij neerleggen dat een groep kinderen/ leerlingen om financiële redenen niet deelneemt aan een activiteit.
- Voor duurdere activiteiten onderzoekt de school mogelijkheden om de kostprijs voor de ouders te drukken.

- Tussenkost via de werkmiddelen
- Tussenkost via de eigen middelen
- Tussenkost via de opbrengst van een actie
- De kostprijs van activiteiten die buiten de gewone schooltijd worden georganiseerd wordt eveneens kritisch gevolgd. Leerinhouden en evaluaties die specifiek verbonden zijn met deze activiteiten kunnen niet aan de volledige leerlingengroep worden aangeboden.

Concrete situatie:

“Ik bracht mijn kind ’s morgens naar school. De kinderen stonden klaar om op de bus te stappen. De juf vroeg of ik twee en een halve euro bij had, omdat de kinderen naar het sprookjesbos zouden gaan. Ik wist dat niet en ik had mijn portefeuille niet bij. De juf zei dat ik mijn kind dan maar terug mee naar huis moest nemen. “

Mogelijke knelpunten:

- Uitstappen zijn vaak een zware kost. Kinderen zijn meestal verplicht deel te nemen aan deze uitstappen. Soms is het enige alternatief van de ouders om de kinderen thuis te houden, met of zonder doktersattest (dit kost soms evenveel als de uitstap zelf).
- Voor langere en korte uitstappen is het belangrijk dat kinderen meegaan, want niet meegaan brengt dikwijls discriminatie mee. De kinderen hebben bijvoorbeeld een week op verplaatsing gewerkt en gaan er nadien op school nog mee voort. Als de kinderen niet kunnen meepraten, vallen ze weeral uit de boot.
- Bos en zeeklassen kosten veel geld, zeker als je meerdere kinderen hebt. Voor deze éénmalige activiteiten moet men meestal een hele lijst van gerief meenemen, die extra aangekocht moet worden (bijvoorbeeld: 2 joggings, sportschoenen voor binnen en buiten,...). Ondanks de extra kleren lopen de kinderen dikwijls toch een hele week in dezelfde kleren rond.

Hoe doen wij het in onze school? Waar dienen we bij te sturen?

6.3. Het schoolsecretariaat kan de schoolrekening enkel de eerste keer via de kinderen/ leerlingen aanbieden.

In andere omstandigheden mag het schoolteam het kind/de leerling nooit betrekken in de problematiek van de onbetaalde schoolrekening.

De schoolrekening is een transactie die tussen de school en de ouders plaats vindt.

Uitgangspunt:

- De schoolrekening bereikt de ouders gewoonlijk via de leerlingen. Als de schoolrekeningen aan alle leerlingen/kinderen worden meegegeven stelt dat geen problemen.
- Herinneringen aan onbetaalde schoolrekeningen worden niet via de leerlingen aan de ouders bezorgd. Ook de schoolagenda is geen geschikt kanaal om de ouders aan te manen om rekeningen te betalen.
- De onbetaalde schoolrekening is een probleem tussen de school en de ouders. Leerlingen moeten buiten deze problematiek worden gehouden.
- Een leerling die wel met deze problematiek wordt geconfronteerd en als go-between tussen de school en de ouders functioneert, wordt door z'n klasgenoten snel met de vinger gewezen en heeft ook thuis een weinig benijdenswaardige taak.

Concrete situatie:

“Mijn kinderen hebben voor hun kerstmis een kabouter Plop-boekentas gekregen van hun meter. Ik durfde ze bijna niet meer naar school sturen met die nieuwe boekentassen. Ik sta al weer enkele rekeningen achter en ik weet zo dat ze dan zullen denken: daar heeft ze wel geld voor”.

Mogelijke knelpunten:

- In september moet veel schoolgerief aangekocht worden en meestal zo vlug mogelijk.
- Kosten zijn moeilijk controleerbaar als kinderen zelf de boodschappen moeten doorzeggen aan de ouders, of dit zelf in hun agenda moeten schrijven.
- Als het geld meegegeven moet worden aan de kinderen, kan het verloren gaan.
- Kinderen krijgen al snel een etiket opgekleefd door de klasgenootjes, door de leerkracht.

Hoe doen wij het in onze school? Waar dienen we bij te sturen?

6.4. In het schoolreglement wordt vermeld welke stappen er gezet moeten worden in geval van betalingsmoeilijkheden. Het bestaan van speciale fondsen wordt vermeld.

Uitgangspunt:

- Niet via de leerlingen
 - Als de aanmaningen voor achterstallige betalingen in de klas geregeld worden, via het kind, is dit belastend voor het kind. Directies en leerkrachten houden er dikwijls geen rekening mee dat het kind de financiële problemen van zijn ouders meedraagt, dat er geroddeld en gelachen wordt.
 - Er wordt nog steeds stigmatiserend gereageerd op de achterstal van betalingen.

Concrete situatie:

“Bij de inschrijving krijgt iedere ouder een papier waar zij van alles op moeten aankruisen, ook of je een beroep wil doen op de sociale kas van de school. Het valt niet op als je dit aankruist want ieder kind moet dit formulier terug indienen. Mijn aanvraag is goedgekeurd. Ik vind het een goed systeem zo: de school geeft aan dat er een sociale kas bestaat en zonder dat je naar school moet komen, kan je een tussenkomst krijgen. De schaamte om naar school te gaan is zo groot.”

Mogelijke knelpunten:

- Mogelijkheden tot hulp
 - Vele ouders weten niet of er binnen de school mogelijkheden bestaan tot financiële steun of dat er met de directie afspraken kunnen gemaakt worden in verband met de betalingen.
- Informele contacten
 - Te weinig informele contacten tussen ouders en leerkrachten of directie houdt de stigmatisering in stand en verhoogt de drempels tot het vragen van hulp.

Hoe gaan wij om met onbetaalde rekeningen? Hebben we nood aan een sociaal fonds?

6.7. Werkmoment: “een vingeroefening”

Dit is de lijst met de richtprijzen zoals een school die met de ouders meegeeft bij de start van het schooljaar.

Bepreek met de tafelgenoten welke elementen van de lijst behouden kunnen worden en wat er aan kan verbeteren. Ga na wat de lees- en bruikbaarheid van de lijst ten goede komt.

† werkblad

6.8. Tot slot

Redenerend vanuit een strikte toepassing van de kosteloosheidsvoorwaarde, is 300 euro te veel per kind per jaar. Uit de analyses komt naar voor dat de hoogte van de studiekosten niet varieert met de hoogte van het gezinsinkomen.

Dit betekent enerzijds dat gezinnen met een hoger inkomen niet systematisch meer besteden aan de studiekosten. Dit betekent anderzijds dat gezinnen met een lager inkomen evenmin systematisch minder besteden.

De studiekosten op het niveau van het basisonderwijs zijn klaarblijkelijk weinig *inkomenselastisch*.

Er is een bepaald niveau van uitgaven waar men niet buiten kan en waarop men bijgevolg ook niet kan besparen, zelfs al heeft men slechts beperkte middelen ter beschikking. Wanneer het gezin verschillende schoolgaande kinderen heeft, wordt het pas helemaal moeilijk.

Een koppeling van de studiekosten aan de inkomsten blijkt dan ook een logische zaak. (studietoelage, verhoogde kinderbijslag,...).

De subjectieve perceptie van hoe duur een school is, wordt mee bepaald door de wijze waarop de te betalen kosten aan de ouders gepresenteerd of verantwoord worden.

Het opsparen van rekeningen tot het einde van een trimester verhoogt de indruk dat schoolgaan duur is.

Bijlage 1:

Een financiële code gemaakt door het Stedelijk project 'Kansen in het onderwijs', Antwerpen

- **Het schoolteam zoekt steeds naar de –voor de ouders- financieel voordeligste manier om haar pedagogisch project te realiseren.**
De schoolleiding engageert zich om voortdurend de kostprijs van activiteiten, materialen, boeken, ... te evalueren. De vraag die steeds moet worden gesteld is: 'Kan het niet goedkoper?' of 'Kan hetzelfde doel worden bereikt op een voordeligere manier?'
- **De school engageert zich om jaarlijks op kritische wijze de aangerekende kosten te bekijken i.f.v. een betere beheersing en/of mogelijke daling van de totale kostprijs.**
 - Het totale onkostenpakket zou jaarlijks moeten worden bekeken.
 - Zijn de kosten recht evenredig met de baten?
 - Is een bepaalde activiteit niet meer van hetzelfde?
 - Kan het boekenpakket niet goedkoper?
 - De school koopt sommige boeken aan en verhuurt door aan de leerlingen (een boekenfonds).
 - De mogelijkheden van een tweedehandsboekenmarkt ten volle benutten.
 - Het openbaar vervoer meer inschakelen i.p.v. privé-bussen.
 - Geregeld de prijzen van verschillende busmaatschappijen vergelijken.
- **Als het schoolteam activiteiten tijdens de schooluren organiseert, stelt het schoolteam zich tot doel om alle kinderen/leerlingen te laten deelnemen. Voor deze activiteiten mag de financiële bijdrage nooit uitsluiting in de hand werken. Dure activiteiten worden beperkt en de school zoekt financiële middelen om de kostprijs van de activiteit voor de ouders te drukken. Voor activiteiten buiten de reguliere lestijden geldt hetzelfde. Wat niet voor alle leerlingen financieel haalbaar is, kan nooit voorbereid of verwerkt worden tijdens de lessen.**
De financiële bijdrage voor activiteiten die tijdens de reguliere lestijd vallen mag de deelname van geen enkele leerling in de weg staan. Het leerkrachtenteam mag er zich niet bij neerleggen dat een groep kinderen/ leerlingen om financiële redenen niet deelneemt aan een activiteit.
Voor duurdere activiteiten onderzoekt de school mogelijkheden om de kostprijs voor de ouders te drukken.
 - Zie de suggesties in punt 2.
 - Tussenkost via de werkingsmiddelen
 - Tussenkost via de eigen middelen
 - Tussenkost via de opbrengst van een actie
 - De kostprijs van activiteiten die buiten de gewone schooltijd worden georganiseerd wordt eveneens kritisch gevolgd. Leerinhouden en evaluaties die specifiek verbonden zijn met deze activiteiten kunnen niet aan de volledige leerlingengroep worden aangeboden.

- **Het schoolsecretariaat kan de schoolrekening enkel de eerste keer via de kinderen/leerlingen aanbieden.**

In andere omstandigheden mag het schoolteam het kind/de leerling nooit betrekken in de problematiek van de onbetaalde schoolrekening.

De schoolrekening is een transactie die tussen de school en de ouders plaats vindt.

- De schoolrekening bereikt de ouders gewoonlijk via de leerlingen. Als de schoolrekeningen aan alle leerlingen/kinderen worden meegegeven stelt dat geen problemen.
- Herinneringen aan onbetaalde schoolrekeningen worden niet via de leerlingen aan de ouders bezorgd. Ook de schoolagenda is geen geschikt kanaal om de ouders aan te manen om rekeningen te betalen.
- De onbetaalde schoolrekening is een probleem tussen de school en de ouders. Leerlingen moeten buiten deze problematiek worden gehouden.
- Een leerling die wel met deze problematiek wordt geconfronteerd en als go-between tussen de school en de ouders functioneert, wordt door z'n klasgenoten snel met de vinger gewezen en heeft ook thuis een weinig benijdenswaardige taak.

- **Individuele aspecten van de schoolrekening worden met de grootste discretie behandeld.**

Het is onvermijdelijk en zelfs noodzakelijk dat een aantal mensen in de school op de hoogte zijn van de problemen in sommige gezinnen. Delicate gegevens moeten echter discreet en respectvol worden behandeld.

- **Het schoolteam deelt voor de aanvang van een schooljaar de kostprijs van het nieuwe schooljaar aan de ouders mee. Het overzicht bestaat uit:**

- De verplichte uitgaven
- Noodzakelijke aankopen
- De niet-verplichte uitgaven

Ouders hebben vaak geen idee wat een jaar onderwijs zal kosten. Nochtans weten zij graag wat hen te wachten staat. Zo kunnen ouders makkelijker inschatten hoeveel geld ze moeten voorzien voor de schooluitgaven.

De kostprijs die de scholen in juni aan de ouders meedelen bestaat uit volgende onderdelen:

- Verplichte uitgaven
Dat zijn alle door de school gefactureerde uitgaven die leerlingen moeten maken om gewoon het onderwijs te kunnen volgen bv. boeken, uitstappen, schoolzwemmen, materialen, gymkledij, ...
- Noodzakelijke aankopen:
Dat zijn alle andere uitgaven van ouders i.f.v. het schoollopen van het kind bv. rekenmachine, verf, mappen, kleurpotloden, boeken,...
- Niet-verplichte uitgaven
Dit zijn de uitgaven die niet noodzakelijk moeten worden gemaakt bv. een reis in een vakantieperiode, toezichten, refter, abonnementen, ...

- **Het schoolteam stelt zich minimaal tot doel om de kostprijs van een schooljaar te bevriezen op het huidige niveau.**
 Eenmaal de kostprijs is vastgesteld, engageert het schoolteam zich om de kostprijs in de toekomst minimaal op dat niveau te bevriezen.
 Studies wijzen uit dat de kostprijs van het basis- en secundair onderwijs voor de ouders het laatste decennium behoorlijk is gestegen. Het doorbreken van deze tendens is noodzakelijk om een verdere dualisering van het onderwijs te voorkomen.
- **De school biedt de ouders de mogelijkheid tot gespreide betaling aan. Bij aanvang van elk schooljaar kunnen de ouders de keuze maken tussen verschillende betalingsopties.**
Ideaal is dat de betalingen gespreid kunnen worden over alle maanden.
 Als de betalingen in de school gegroepeerd gebeuren, is er meestal één betalingsformule bijvoorbeeld een voorschot eind september, een eerste afrekening rond de jaarwisseling, de definitieve afrekening op het einde van het schooljaar.
 Voor veel ouders is een grotere spreiding van de betalingen beter haalbaar. De mogelijkheid om bv. maandelijks te betalen kan de schoolkost aanzienlijk verlichten. In veel scholen worden dergelijke regelingen uitzonderlijk toegestaan. Wij pleiten er echter voor om deze mogelijkheid als reguliere optie aan te bieden.
 Bij het vaststellen van de uiterste betalingsdatum kan er best rekening worden gehouden met de uitbetalingsdata van kindergeld en vervangingsinkomen. September is een dure maand voor de ouders. Een aantal schoolkosten (schoolkledij, abonnement, schoolgerei, ...) komen in deze maand bij elkaar. Als september 'schoolrekeningvrij' kan blijven, neemt dat voor de ouders wat druk weg van de gezinsfinanciën.
- **In het schoolreglement wordt vermeld welke stappen er gezet moeten worden in geval van betalingsmoeilijkheden. Het bestaan van speciale fondsen wordt in z'n algemeenheid vermeld.**
 In een schoolreglement moet duidelijk vermeld worden welke stappen ouders moeten zetten als ze problemen ondervinden met de schoolrekening. Dat kan bv. de naam van een secretariaatsmedewerker zijn, een leerkracht, de directeur, ...
 In het reglement moet het bestaan van een steunfonds (-en) eveneens worden vermeld. Dat kan een fonds van de school zijn, het netoverschrijdend fonds van de stad Antwerpen, ...
- **De directeur engageert zich om samen met het schoolteam te werken aan positieve beeldvorming over (kans-) arme gezinnen.**
 Over het engagement van arme gezinnen t.o.v. de school en de kinderen bestaan veel vooroordelen. Goedbedoelde signalen worden – wederzijds - verkeerd geïnterpreteerd. Angst voor de school wordt geïnterpreteerd als desinteresse, andere omgangsvormen (bv. zeer concreet taalgebruik) wordt geïnterpreteerd als onbeschoft gedrag, ...
 Vorming over de achtergrond van deze kinderen/ leerlingen kan heel wat misverstanden oplossen omdat leerkrachten leren signalen van ouders en kinderen juist te interpreteren.

CHECKLIST**kansarmoede onder de loep**

Naar brochure Kansen in Onderwijs Provincie Antwerpen

☐ kleuterschool ☐ lagere school

			onvoldoende	matig	goed	zeer goed
1 RELATIE SCHOOL - KINDEREN						
1.1 zorgbrede school	A	Leerkrachten kennen de familiale situatie van alle kinderen van de klas.				
	B	Leerkrachten houden rekening met de familiale situatie wanneer kinderen moeten zorgen voor taken/lessen/materiaal.				
	C	De kinderen kunnen na schooltijd gebruik maken van computer en internet om taken en lessen in orde te brengen.				
	D	De kinderen kunnen na schooltijd gebruik maken van de bibliotheek om taken en lessen in orde te brengen.				
	E	Leerkrachten hebben zicht op de kansarmoedeproblematiek in de school.				
	F	Leerkrachten erkennen de kansarmoedeproblematiek in de school.				
	G	Leerkrachten volgden in de loop van de twee voorbije schooljaren nascholing over de kansarmoedeproblematiek				
	H					
1.2 netwerken	A	De school werkt actief aan een pestpreventiebeleid om uitsluiting te voorkomen.				
	B	Leerkrachten hebben zicht op de vriendschapsrelaties van de kinderen in de klas.				
	C					
1.3 pedagogisch - didactisch	A	Leerkrachten gebruiken heterogene groeperingsvormen (heterogeen groepwerk, coöperatief leren,...)				
	B	Leerkrachten gebruiken werkvormen die de sociale positie van de kinderen in de klas verbeteren.				
	C	Leerkrachten passen lesinhouden en activiteiten aan de achtergrond van de leerlingen aan.				
	D	De relatie leerkracht - leerlingen gebeurt vanuit een ondersteunende houding (coachend : aanmoedigend, positief bevestigend, vertrouwen in talenten, positief verwachtingspatroon ,...)				
	E					

			onvoldoende	matig	goed	zeer goed
2. REALTIE SCHOOL - OUDERS						
2.1 persoonlijke contacten	A	Leerkrachten zijn gemakkelijk aanspreekbaar voor ouders				
	B	De directeur is gemakkelijk aanspreekbaar voor ouders.				
	C	De school neemt aanmoedigende initiatieven om de aanwezigheid van ouders op oudercontacten te verhogen.				
	D	De school weet hoe correct om te gaan met delicate oudercontacten (in geval van scheiding, nieuw-samengestelde gezinnen, geplaatste kinderen,...)				
	E					
2.2 schriftelijke communicatie	A	De schriftelijke communicatie wordt gescreend op leesbaarheid voor minder geletterde ouders.				
	B	Het schoolreglement is een duidelijk en leesbaar document voor alle ouders, ook voor minder geletterde ouders.				
	C	Het schriftelijk commentaar in heen-en-weer schriftjes, agenda, rapport,... vertrekt vanuit een positieve invalshoek.				
	D					
2.3 participatie	A	De oudervereniging is een afspiegeling van de schoolpopulatie.				
	B	De oudervereniging neemt initiatieven om alle – ook kansarme ouders- te betrekken.				
	C	Leerkrachten en directeur nodigen (alle) ouders (persoonlijk) uit om deel te nemen aan de naschoolse activiteiten.				
	D	Leerkrachten vragen aan alle (ook kansarme) ouders om uitstappen en activiteiten met de kinderen te begeleiden.				
	E					

			onvoldoende	matig	goed	zeer goed
3. SCHOOLKOSTEN OUDERS						
3.1 schoolbeleid	A	Het schoolteam stelde in overleg met partners een financiële code 'kansen in onderwijs' op en handelt er naar.				
	B	Elke leerkracht handelt er naar				
	B	De financiële code wordt (gedeeltelijk) opgenomen in het schoolreglement.				
	C	Ouders hebben door het schoolreglement een duidelijk zicht op de verplichte, noodzakelijke en niet-verplichte uitgaven.				
	D	Het schoolteam leeft de gemaakte afspraken omtrent de uitgaven strikt na.				
	E	Het schoolteam houdt rekening dat kinderen uit kwetsbare gezinnen veel minder mogelijkheden hebben om actief deel te nemen aan financiële acties (pannenkoeken-, taarten-..verkoop) De nadruk ligt niet op de individuele verkoopresultaten.				
3.2 innig	A	De school laat duidelijk weten dat er verschillende mogelijkheden zijn om de schoolrekeningen te betalen.				
	B	De school staat open laat duidelijk blijken wat ouders kunnen doen als er betalingsproblemen opduiken.				
	C	Ouders kennen de mogelijkheden voor spreiding van schoolkosten.				
	D	De schoolrekening is op een heldere manier samengesteld.				
	E					
3.3 probleemsituaties	A	Kinderen worden nooit betrokken bij problemen i.v.m. onbetaalde schoolrekeningen.				
	B	Het afleveren van het rapport, documenten ,... hangt nooit af van het al of niet betalen van schoolrekeningen.				
	C					

Lijst met richtprijzen – schooljaar 2005-2006

Wij vragen een bijdrage voor:	richtprijs in Euro
Zwemlessen (verplicht)	
1 ^{ste} leerjaar	1.36 / per beurt
2 ^{de} leerjaar	1.36 / per beurt
3 ^{de} leerjaar	1.36 / per beurt
4 ^{de} leerjaar	1.36 / per beurt
5 ^{de} leerjaar	1.36 / per beurt
6 ^{de} leerjaar	Gratis
Watergewinning kleuter (niet verplicht) – na Pasen	1.36 / per beurt
Culturele uitstappen	
Klasconcert	2.00
Schoolconcert	4.00
Toneel - onderbouw	5.00
Toneel - bovenbouw	6.25
Schooluitstappen (verplicht)	
Eéndaags of een deel van een dag; maaltijd zelf mee te brengen; verplaatsing inbegrepen	
Bos	2 x per jaar
1 ^{ste} kleuter	3.50
2 ^{de} kleuter	3.50
3 ^{de} kleuter	3.50
1 ^{ste} leerjaar	3.50
2 ^{de} leerjaar	3.50
3 ^{de} leerjaar	3.50
4 ^{de} leerjaar	3.50
5 ^{de} leerjaar	3.50
6 ^{de} leerjaar	3.50
Glijden	
Verplaatsing + inkom	1 x per jaar
Kleuters, 1 ^o leerjaar en 3 ^{de} graad	6.00
Musea	
Vervoer + inkom + gids	1 x per jaar
3 ^o kleuter, 1 ^o graad, 2 ^o graad en 3 ^o graad	5.00

Schoolreis	
Vervoer + inkom + gids	1 x per jaar
Kleuters	11.00
1° graad	15.00
2° graad	18.00
3° graad	20.00
Sportklassen	
Verblijf + vervoer + animatie	1 x 1-weekverblijf
6 ^{de} leerjaar	160.00

Sportactiviteiten	
Kronkeldidoe 1° graad	4.50
Rollebolle 2° en 3° kleuter	4.50
Doe aan sportbeurs 6° leerjaar	5.50
Naschoolse sport	1.00
Maaltijden - lager	
Warm	2.30
Soep	0.80
Sobermaal - lager	2.00
Fruitbedeling 1 x per week, prijs voor 1 jaar	5.00
Maaltijden – kleuter	
Warm	1.80
Soep	0.80
Sobermaal – kleuter	2.00
Dranken	
Melk	0.23
Choco	0.28
Eco fruitsap	0.30
Opvang per uur	
Voorschoolse bewaking	1.00
Naschoolse bewaking	1.00
Woensdagnamiddag opvang	1.50
Busrit – enkele rit	0.75
Busrit – dubbele rit	1.09
Tijdschriften – u kunt vrij intekenen op het volgende:	
Dopido voor 4 maanden abonnement - wekelijks	7.40

Doremi voor 4 maanden abonnement - wekelijks	8.20
Zonnekind trimester abonnement - wekelijks	10.00
Zonnestraal trimester abonnement - wekelijks	10.00
Zonneland trimester abonnement - wekelijks	10.00
Vlaamse Filmpjes: jaarabonnement	26.00
Kerst-, Paas-, Vakantieboek - trimestrieel	5.00
Leren lezen, Pat Letterpad, Oefenboek.	5.00
Vakantieblaadjes – 1 x per jaar	
Vakantieblaadjes van 3 ^{de} kl naar 1 ^{ste} lj	7.00
Vakantieblaadjes van 1 naar 2	7.00
Vakantieblaadjes van 2 naar 3	7.00
Vakantieblaadjes van 3 naar 4	7.00
Vakantieblaadjes van 4 naar 5	7.00
Vakantieblaadjes van 5 naar 6	7.00
Vakantieblaadjes 6	7.00
Gymkledij	
Broekje (kan eventueel buiten de school aangekocht worden)	6.20
T-shirt (kan enkel op de school gekocht worden)	8.70